

USTEC·STES

Intersindical Alternativa de Catalunya (IAC)

www.sindicat.net

Franqueig
concertat
02/444

Número 348
Febrer 2005

Eina sindical d'informació

**Sobre el document
"Una educación de
calidad para todos
y entre todos"**

Valoració del document del MEC

Aspectes generals

USTEC-STEs considera que l'escola pública ha de ser l'eix vertebrador del sistema educatiu i que aquesta és una de les condicions per tal d'aconseguir un ensenyament de qualitat per a tothom. Per això, cal la derogació de la LOCE i dels diferents decrets que la desenvolupen. Això permetrà l'elaboració d'un nou marc legislatiu que giri a l'entorn de la promoció i defensa de l'ensenyament públic, com a ensenyament democràtic, laic, no discriminatori, integrador i de qualitat per a tothom.

Simultàniament, cal posar fre a la privatització creixent del sistema educatiu. Una educació de qualitat és incompatible amb l'aprofundiment en el desequilibri de les xarxes pública i concertada. És l'ensenyament públic el que ha d'atendre prioritàriament la població escolar, per la qual cosa, caldrà potenciar l'oferta pública i s'haurà de reduir el nombre de centres amb concert educatiu, a mesura que es vagi consolidant i ampliant l'oferta de la xarxa pública. També caldrà denegar la concertació dels centres que no compleixin la normativa aplicable. S'haurà de fer complir la seva funció social a tots els centres concertats amb diners públics. L'anunciada gratuïtat de l'ensenyament infantil ha de cobrir-se mitjançant la creació de places al sistema públic.

Avui, la majoria de les competències en educació estan traspasades a les Comunitats Autònomes i en mans del MEC només queda un 5% de la despesa total d'Espanya en educació. La nova Llei d'educació correspon a un moment en què per primera vegada es fa una Llei d'educació en un Estat descentralitzat, perquè la LOCE evidentment no tenia en compte la descentralització, sinó que era clarament centralista. Per tant, la nova Llei d'educació ha de ser una llei prima, un marc normatiu, una llei de bases no reglamentista que no envaeixi els espais de les autonomies.

Pel que fa al finançament, ja ho vàrem assenyalar en el cas de la LOCE, no es pot proposar la modificació de qualsevol llei d'educació sense saber com es finançarà. Com que estem per sota del 6% del PIB dedicat a educació que la Unesco recomana, és el moment d'arribar-hi, sinó no serà possible fer polítiques socials favorables a l'educació. Certament, els diners no ho són tot en educació, però sense una ampliació de pressupostos serà impossible una escola pública de qualitat i afrontar els reptes de l'augment de la població escolar que està prevista per l'Institut Nacional d'Estadística. L'augment de fluxos migratoris i la necessitat de formar les noves ciutadanes perquè no hi hagi fractures socials fa que l'educació formal i no formal jugui un paper molt important en el futur de les nostres societats.

Educació infantil

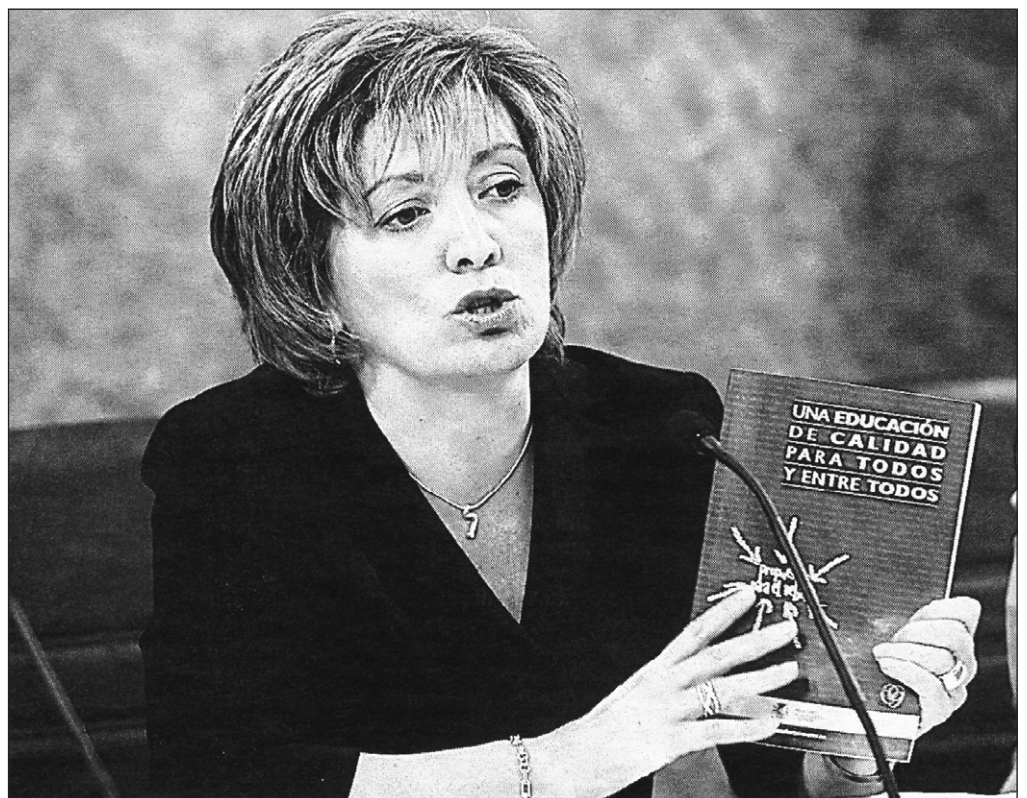
La Llei ha de deixar clar sense cap mena de dubte el caràcter educatiu d'aquesta etapa, sense caure en formulacions imprecises. Per això, les administracions hauran d'oferir places per cobrir el 100% de la docència d'aquesta etapa que serà sempre a càrrec de mestres especialistes. Per a l'altre personal degudament qualificat caldrà definir clarament les seves tasques perquè no se superposin amb la docència.

Tots els estudis indiquen que les nenes i els nens que han realitzat els aprenentatges de llenguatge, comunicació, coneixement de si mateix i de l'entorn corresponents a l'educació infantil, després segueixen processos d'escolarització amb més èxit escolar. Per tant, cal reduir les ràtios per compensar les desigualtats i atendre tot l'alumnat sense exclusions.

Educació primària

Ja la LOGSE passava de puntetes per l'educació primària i caldria fer una reflexió sobre els aprenentatges que cal desenvolupar en aquesta etapa, d'acord amb les competències bàsiques.

És molt important potenciar i aprofundir l'educació en la diversitat d'alumnat ja sigui en funció del gènere, l'ètnia, el país d'origen o l'evolució individual en el procés d'aprenentatge. Per tant, cal reduir les ràtios per compensar les desigualtats i atendre tot l'alumnat sense exclusions. Si volem minimitzar l'exclusió social motivada per les diferències en el nivell escolar, cal posar les bases des de la primària i fomentar els programes de reforç escolar i el contracte didàctic entre les famílies, l'escola i els altres agents educatius. Aquest contracte didàctic serà extensiu a la resta d'etapes educatives, sempre que sigui necessari.

La ministra d'educació Mª Jesús San Segundo

ESO

És molt important tenir una cura especial per aquesta etapa, ja que és a l'ESO on es concentren la major part de les dificultats. S'ha de tenir en compte que aquesta etapa correspon a l'edat de l'adolescència, amb totsels trets específics que caracteritzen aquesta etapa de la vida. És també, en aquesta etapa, on es concentren els majors riscos d'exclusió. Cal, doncs, una acció positiva en tots els aspectes: formació específica del professorat, disminució d'alumnes per aula, recursos metodològics, coordinació amb especialistes (psicologia, educació social, assistència social, justícia, etc.), recursos per a l'alumnat nouvingut, mediació dels conflictes, etc. Per tal de continuar l'educació en la diversitat iniciada en l'educació primària.

Atesa la quantitat d'àrees i matèries en tots els cursos de l'ESO, cal abordar una reducció dels currículums i de les àrees de coneixement per tal d'afavorir l'aprenentatge de l'alumnat i el seu èxit escolar. D'altra banda, en el segon cicle de l'ESO cal afavorir l'optativitat en les matèries, a més dels recursos necessaris per reforçar la continuïtat d'estudis, ja siguin de batxillerat o professionals, i les sortides al món del treball, si s'escau.

També és imprescindible la potenciació de la coordinació dels equips de professorat, a nivell horitzontal amb preferència a la coordinació vertical existent a secundària, que són els departaments o seminaris.

La tutora o el tutor han de tenir la reducció horària que els permeti exercir les seves funcions, la coordinació de l'equip de professorat del nivell i les tasques de tutoria de l'alumnat. Respecte a l'ampliació de l'horari de tutoria, comptarà amb el nostre suport, sempre que no suposi cap sobrecàrrega de feina per a la persona tutora.

Avaluació

Pel que fa a l'avaluació, caldria considerar-la en el conjunt del sistema educatiu per tal d'aconseguir que sigui una eina més d'aprenentatge per part de l'alumnat, que li permeti seguir la seva pròpia evolució. Evidentment, les decisions de la junta avaluadora seran concloents per a la repetició o la superació de curs i de cicle. També han de servir per orientar la continuïtat d'estudis de l'alumnat i ajudar a entendre a les famílies que la millor oferta educativa pot ser una bona formació professional.

Les llengües estrangeres

El document valora positivament l'aprenentatge de les llengües estrangeres i diu que caldrà fer-ho en edats primerenques. Amb això utilitza un concepte que ignora la realitat dels fluxos migratoris, que fa que nenes i nens procedents d'altres països accedeixin a l'escola sense dominar la llengua castellana, ni la llengua de les corresponents autonomies que en tenen de pròpia, el català, l'euskera i el gallec.

En les autonomies on s'ensenya la llengua pròpia, l'aprenentatge de dues llengües estrangeres suposa una sèrie d'inconvenients en l'aprenentatge lingüístic i una sobrecàrrega horària. Per això val la pena arbitrar mesures que reforcin l'aprenentatge de les estructures bàsiques lingüístiques i la reducció del nombre d'alumnat a les aules.

L'aprenentatge d'un idioma estranger en edats primerenques s'ha de fer amb caràcter lúdic.

Pel que fa a la formació contínua del professorat de llengües estrangeres cal reforçar-la amb estades d'immersió als països on es parla la llengua i dotant de mitjans i d'aules d'aprenentatge de les llengües els centres escolars.

DEMANEM

- **L'escola pública ha de ser l'eix vertebrador del sistema educatiu**
- **Cal reduir les ràtios per atendre tot l'alumnat sense exclusions**
- **És necessari abordar la reducció dels currículums a l'ESO**
- **Cal més optativitat al batxillerat**
- **S'hauria d'arribar al 6% del PIB per a l'educació**
- **L'avaluació ha de ser una eina més d'aprenentatge**
- **Cal un curs pont entre cicle mitjà i superior d'FP**
- **La religió ha d'estar fora de l'àmbit escolar**

Pel que fa a la incorporació de les TIC, atès que moltes vegades el coneixement de l'alumnat és superior al que tenim el professorat, cal passar de l'aula d'informàtica a la informàtica a les aules, com a mínim en els centres de secundària. Això suposa el desenvolupament de programaris amb caràcter didàctic i incideix en l'organització dels centres escolars.

El batxillerat

La proposta d'ampliar la lliure elecció de matèries de modalitat i optatives del batxillerat és interessant, tenint en compte les necessitats educatives dels centres. També caldria modificar la situació actual de distribució horària del batxillerat de ciències que té més hores de matèries de lletres que de ciències.

Respecte a la introducció d'una matèria comuna de caràcter científic, en totes les modalitats de batxillerat, sembla important reforçar els conceptes bàsics necessaris per a l'alfabetització científica de la població que ha de formar part del capital cultural mínim.

Creiem que tot l'alumnat que supera les matèries de batxillerat hauria de tenir la titulació de batxillerat i ha de tenir dret a accedir als cicles formatius de grau superior o a la Universitat. Estem en contra dels exàmens de revàlida que són un impediment més en la carrera d'obstacles i de filtres arbitraris per restringir l'accés a la Universitat. En qualsevol cas, cal una acció més decidida de les administracions per tal de modificar la idea que només són vàlids socialment els estudis universitaris. Atès que la mitjana d'acabament d'estudis secundaris postobligatoris al nostre país està per sota de la

mitjana europea, cal potenciar de manera real i pràctica els estudis de formació professional, per tal de fer-la una alternativa vàlida de formació per a la joventut.

El document continua enfocant els estudis de formació professional relacionant-los amb el fracàs escolar. Creiem que cal modificar aquest enfocament i reforçar el caràcter de formació lligada a una professió i a un lloc de treball dels estudis d'FP, tant els de cicle mitjà com els de cicle superior, incorporant el curs pont entre cicles en els mateixos centres que els imparteixen.

Els valors i la formació ciutadana

El conjunt del document manté una posició tímida i poc decidida entorn al tipus de valors que ha de potenciar l'educació. No és només una discussió nominalista, sinó que els noms designen actituds. En tot el document, el gran absent des del títol "Una educación de calidad de todos y entre todos" és l'educació per a la igualtat entre dones i homes, per tant podem afirmar que el document és sexista. És inacceptable que en una societat, on les dones són les protagonistes de l'educació a tots els nivells, familiar i escolar, formal i no formal, les dones siguin invisibilitzades ja des del títol del document. I que en el conjunt del text es parli de "los niños, los jóvenes, los profesoras y los padres", quan numèricament més del cinquanta per cent són nenes, joves i professores i les que compleixen el paper educador en les famílies són les mares, segons els últims estudis que s'han realitzat. És important que la nova llei adopti mesures concretes que afavoreixin la pràctica coeducativa, per poder incidir en el canvi dels valors patriarcal, una pràctica coeducativa per poder treballar en la prevenció de la violència sexista.

Si la nova llei d'educació no reconeix el protagonisme de les dones, les invisibilitza i afavoreix la seva discriminació i, si la nova llei d'educació no incorpora els sabers i l'experiència de les dones en el currículum permetrà el manteniment del sexisme i perdrem una oportunitat per potenciar la cultura que fins ara ha estat en mans de les dones.

Cal que la nova llei tingui una mirada no androcèntrica que contempli la necessitat de nous canvis en el currículum escolar per tal que tingui coherència amb les noves realitats, per això cal continuar fent esforços per introduir els eixos transversals en totes les matèries del currículum. L'establiment d'una matèria d'educació en valors no pot augmentar més la separació entre els valors i la resta de matèries que han de formar part de la pràctica professional del professorat i ha de comptar amb el suport formatiu, material i financer necessari.

Religions

Avui, no es pot parlar de la religió a l'escola sinó de les religions, com a mínim catòlica, jueva, islàmica i evangèlica, que són les quatre que tenen algun tipus d'acord amb l'Estat. La religió, és a dir, la catequesi, és un assumpte privat, per tant ha d'estar fora de l'escola i del currículum. En cap escola finançada

amb fons públics, és a dir tant si és pública com concertada, no es pot permetre caps tipus d'adoctrinament religiós ni que s'imposi l'acceptació d'un ideari per escolaritzar l'alumnat. L'ideari dels centres privats no pot fer referència a cap tipus de confessionalitat obligatòria.

Gestió dels centres

La recuperació de l'elecció democràtica dels equips directius i les competències per part del consell escolar han de ser les primeres mesures per tal d'acabar amb la jerarquització i amb els intents de convertir la gestió dels centres en una feina empresarial. I, per tant, és necessària la derogació de la normativa sobre la selecció de la direcció que va imposar la LOCE.

Cal una millora de la gestió dels centres, però això no passa per canviar la forma d'accés a les direccions, sinó per reforçar la participació de tot el professorat, per augmentar l'autonomia real dels centres i per millorar les condicions de treball dels equips directius. Aquest model de gestió s'ha de fer extensiu a tots els centres sostinguts amb fons públics.

Per tot això nosaltres continuem defensant que la gestió ha de ser democràtica i participativa. Calen uns equips directius cohesionats i un professorat compromès en un projecte col·lectiu.

Cal que l'elecció de les direccions es faci a partir de projectes de centre i que siguin el claustre i el consell escolar els que decideixin.

Cal millorar les condicions dels equips directius per tal que puguin dur a terme la seva tasca amb prou eficàcia: reducció d'hores lectives, augment del nombre de persones que formen l'equip directiu en els casos que sigui necessari, disminució de les tasques burocràtiques, autonomia real en la gestió i millores globals en les condicions de treball.

Autonomia

Els centres hauran de gaudir de l'autonomia necessària per portar a terme els objectius del PEC, desenvolupar el currículum d'acord amb el seu entorn social i potenciar l'atenció individualitzada en el procés d'aprenentatge de l'alumnat.

Professorat

Per tal d'aconseguir treballar al Cos únic del professorat, la seva formació inicial ha de ser la mateixa per a tots els nivells, amb un fort increment de la formació didàctica. L'Administració ha de potenciar la formació permanent que és un dret i un deure del professorat. Cal incentivar la millora de les condicions laborals del professorat de tots els centres sostinguts amb fons públics que han d'incloure la formació en horari laboral, els anys sabàtics, la jubilació anticipada, la reducció de jornada als 55 anys, responsabilitat civil, salut laboral ... entre d'altres.

Cal arbitrar una nova via d'accés diferenciada per al professorat interí i substitut que tingui més en compte l'experiència educativa. Com també un pla d'estabilitat que millori les condicions de precarietat del col·lectiu i dels centres.